

Dolle Mythes

Een frisse factcheck van feminisme toen en nu

Linda Duits

AUP

Foto auteur © Cora Hendriks
Ontwerp omslag: DPS Design & Prepress Studio
Ontwerp binnenwerk: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 94 6298 380 9
e-ISBN 978 90 4853 421 0 (pdf)
e-ISBN 978 90 4853 422 7 (ePub)
NUR 740 | 745

Uitgeverij AUP is een imprint van Amsterdam University Press.

© L. Duits / Amsterdam University Press B.V., Amsterdam 2017

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Inhoud

Dankwoord en leeswijzer	7
1. Inleiding	9
<i>Wachten op de nieuwe golf</i>	
Smaken	11
Uitbarstingen	15
De Derde Tsunami	23
2. Humorloos	27
<i>Acties in perspectief</i>	
Toen: De Versierde Kut	30
Ontwikkelingen: een waanzinnig gaaf land	41
Nu: blote borsten tegen seksisme	47
Conclusie	52
3. Zeurders	55
<i>Praatgroepen en bewustwording</i>	
Toen: leeghoofden	57
Ontwikkelingen: geen God-trucjes meer	64
Nu: alles is seksisme	72
Conclusie	77
4. Mannenhaters	81
<i>Verschildenken en de rol van mannen</i>	
Toen: Dolle Wilhelms	82
Ontwikkelingen: mannenhaters komen van Venus, vrouwenonderdrukkers van Mars	88
Nu: zelfhulp bij lifestyle-issues	99
Conclusie	105

5. Lesbisch	107
<i>Seksualiteit op een spectrum</i>	
Toen: seks zonder neuken	108
Ontwikkelingen: in en uit je hokje	119
Nu: alle smaken in de soep	126
Conclusie	134
6. Wit	137
<i>Ruimte voor vrouwen van kleur</i>	
Toen: samen niet-wit	143
Ontwikkelingen: onderdrukkingen theoretiseren	150
Nu: kleurloos	158
Solidariteit is voor witte vrouwen	158
Conclusie	162
7. Conclusie	165
<i>Valkuilen vermijden</i>	
Gebruikte literatuur	171
Namenregister	177

Dankwoord en leeswijzer

Je wordt niet als feminist geboren, je wordt tot feminist gemaakt. Voor dat proces bedank ik allereerst de idolen uit mijn jeugd, van Pippi Langkous tot Prince. Als jonge student politicologie was het mijn toenmalig studiemaatje Lennert van Mens die me overhaalde Inleiding Vrouwenstudies te gaan volgen. “Je kunt geen hoogopgeleide vrouw zijn zonder iets van vrouwenstudies te weten”, betoogde hij. Ik vond het vak afschuwelijk, maar er was toch een zaadje geplant. Voor de vervolgfase bedank ik Liesbet van Zoonen, die me uit het postfeminisme trok door me kalm de lessen te laten leren die ik nodig had. Judith Butlers *Gender Trouble* was voor mij het definitieve keerpunt.

De leden van de redactieraad van het *Tijdschrift voor Genderstudies* hebben mij vol zelfspot voorzien van een waslijst karikaturen van de Tweede Golf. Dank daarvoor, en dank dat jullie zo leuk zijn.

Dit boek was er nooit gekomen zonder de geweldige collega's van het Amsterdam Research Centre for Gender and Sexuality, van wie ik ongelooflijk veel heb mogen leren. Diepe dank gaat specifiek uit naar de docenten die de cursus Introduction to Gender & Sexuality Studies hebben opgezet. Zo kwam ik in aanraking met klassieke teksten en een overzicht van het vakgebied dat ik zelf nooit bij elkaar had kunnen rapen. In het bijzonder wil ik Marie-Louise Janssen en Liza Mügge noemen. Eveneens dank ik graag alle studenten die ik dit vak heb mogen doceren. Een speciale vermelding is daarbij voor Thom Aalmoes, die mij in een paper wees op *The Red Pill*.

Hartelijk dank aan de feministen die ik mocht interviewen voor dit boek: Donya Alinejad, Hadjar Benmiloud, Anousha Nzume, Dylan van Rijsbergen en Petra de Vries. Dylan en Petra krijgen dubbele dank, want zij waren ook bereid een deel van het manuscript te lezen. Ook mijn andere meelezers bedank ik daarvoor: Stella Bergsma, Gert Hekma en Gloria Wekker. Jullie constructieve commentaar heeft me zeer geholpen en me

behoedt voor fouten. Erkentelijkheid ben ik in het bijzonder verschuldigd aan Inge van der Bijl van Amsterdam University Press, wier engelengeduld bezongen zou moeten worden in grootse poëzie in plaats van in dit prozaïsch voorwoord.

Mijn *awesome* vrienden zijn een bron van onvoorwaardelijke steun en roldoorbrekende inspiratie. Dank Zahra Boufadiss, Vincent Crone, Jaap Kooijman, Paul Ruisch, Jeroen Stres en alle anderen die mijn leven opluisteren met hun aanwezigheid. Mijn lieve verkering Lieven Heeremans bedank ik voor 'het' snappen en het de beste zijn.

Het is onmogelijk om bij een nieuwe golf nieuwe mythen te voorkomen. Ook dit boek is een constructie van een verleden, gekleurd door mijn eigen bril. Als feminist geloof ik niet in objectiviteit, maar probeer ik recht te doen aan verschillende perspectieven. Ik zal daar zeker niet volledig in zijn geslaagd. Er zijn mensen die ik in dit boek vergeten ben te noemen, ook al zijn ze wel belangrijk. Er zijn onderwerpen die ik niet heb behandeld, ook al doen ze er wel toe – zo gaat het nauwelijks over kind en carrière. Het boek weerspiegelt dan ook mijn interesses en ervaringen. Graag ga ik in gesprek over onjuistheden, omissies of onvolkomenheden.

Tot slot een korte leeswijzer. Elk hoofdstuk, met uitzondering van de inleiding en de conclusie, bestaat uit drie delen: ik bespreek steeds het verleden (toen), achtergronden bij het thema uit de wetenschap (ontwikkelingen) en het heden (nu). De volgorde van de hoofdstukken is niet willekeurig. Samen bieden de delen over het verleden een chronologisch overzicht van de Tweede Golf. Hoofdstuk 2 en 3 gaan over de ontstaansperiode, waarbij er aandacht is voor respectievelijk het actieaspect en de nadruk op bewustwording. Hoofdstuk 4 en 5 gaan over uitsluiting en radicalisering in de jaren '70. Hoofdstuk 6 gaat over ontwikkelingen in de jaren '80 en de pijnlijke erfenis die de Tweede Golf achterliet. Tezamen vormen ze een frisse factcheck van feminisme voor iedereen die het vuur weer wil aansteken.